

INFORMACJA O STOPNIU REALIZACJI STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA NOWY TARG ZA 2018 ROK

Wprowadzenie

Opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych jest obligatoryjnym zadaniem własnym gminy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Nowy Targ do 2020 roku została przyjęta Uchwałą Nr XIX/171/2016 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 22 lutego 2016 roku jest dokumentem określającym priorytety w działaniach gminy w zakresie polityki społecznej.

Stanowi ona podstawę do podejmowania działań mających na celu wywołanie pozytywnej zmiany w społeczności lokalnej. Strategia jest koncepcją systemowego działania, polegającego na formułowaniu długookresowych celów w obszarze polityki społecznej, określeniu zasobów i niezbędnych środków do realizacji tych celów. Strategia jest swoistym dokumentem zapewniającym rozwój gminy w zakresie polityki społecznej.

Misja to nadrzędny cel przedsięwzięcia – cel, który motywuje ludzi zaangażowanych w przedsięwzięcie i jednocześnie grupy. Niezależnie od momentu, w którym nastąpi sformułowanie misji, proces jej określania sprowadza się w zasadzie do odpowiedzi na kilka fundamentalnych pytań: po co istnieje gmina, dla kogo istnieje, co chcemy zrobić, kto jest naszym klientem, jakie są jego potrzeby, co chcemy mu zaoferować, dokąd zmierzamy?

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Nowy Targ misję formułowano w następujący sposób: **Polityka społeczna prowadzona przez samorząd lokalny miasta Nowy Targ zapewnia naszym mieszkańcom poczucie bezpieczeństwa, kompleksową opiekę nad rodziną, wspomaga najslabitszych, służy rozwiązywaniu problemów uzależnień, przeciwiała wykluczeniu społecznemu oraz umożliwia pełne uczestnictwo w życiu społeczności lokalnej.**

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Nowy Targ do 2020 roku obejmuje sześć obszarów działania, do których należą:

1. Pomoc na rzecz rodzin i środowisk dotkniętych problemem bezrobocia.
2. Pomoc na rzecz rodzin i osób dotkniętych problemem ubóstwa.
3. Pomoc na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.
4. Pomoc na rzecz osób dotkniętych problemem niepełnosprawności i starości
5. Pomoc na rzecz ofiar przemocy w rodzinie
6. Rozwiązywanie Problemów Uzależnień

Misja była realizowana za pośrednictwem sześciu celów strategicznych. Każdemu z celów strategicznych przyporządkowano kierunki działania oraz konkretyzujące je zadania. Cele zostały zdefiniowane zgodnie z zasadą strategicznego podejścia, która polega na koncentracji uwagi na kluczowych obszarach i najważniejszych problemach wymagających interwencji.

Poniżej przedstawiono ocenę realizacji szczegółowych celów strategicznych i celów operacyjnych w realizacji Strategii w 2018 r.

1. Pomoc na rzecz rodzin i środowisk dotkniętych problemem bezrobocia.

1.1 Cel strategiczny: Wspieranie osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy oraz przeciwdziałanie i eliminowanie psychospłecznych skutków bezrobocia.

1.2. Cele operacyjne:

- 1) Usamodzielnianie bezrobotnych poprzez utworzenie im podjęcia zatrudnienia.
- 2) Stwarzanie warunków do zdobycia doświadczeń zawodowych przez bezrobotnych absolwentów różnych typów szkół.
- 3) Aktywizacja bezrobotnych zmierzająca do polepszenia ich pozycji na rynku pracy.
- 4) Ograniczanie negatywnych konsekwencji bezrobocia, w tym szczególnie bezrobocia długotrwałego.
- 5) Wielowymiarowe wsparcie osób bezrobotnych i ich rodzin

Lp.	ZADANIA	ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ	NAKŁADY	WSKAŹNIKI
1)	Powiatowy Urząd Pracy (dalej PUP), partnerzy: pracodawcy Ośrodek Pomocy Społecznej (dalej OPS), Urząd Miasta (dalej UM)	liczba osób długotrwałe bezrobotnych, którym umożliwiono podjęcie pracy	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych (stan na 31.12.2018) – 773 osób, Liczba osób długotrwałe bezrobotnych – 367 osób, Liczba osób, które w 2018 roku podjęły pracę – 699 osób, w tym: - pracy niesubsydiowanej – 608 osób, - prac interwencyjnych – 14 osób, - otrzymujących środków na podjęcie działał. gosp. – 37 osób, - refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego – 4 osoby, - bon zasiadl. – 5 osób, - innych – 31 osób. Liczba zgłoszonych ofert pracy – 1233.	Liczba zakładów pracy w SAG w 2018 r.– 12.
2)	Stymulowanie powstawania nowych miejsc pracy na bazie Strefy Aktywności Gospodarczej	UM, partnerzy: przedsiębiorcy	liczba nowych zakładów pracy w strefie	Liczba zakładów pracy w SAG w 2018 r.– 12.
3)	Doskonalenie form współpracy pomiędzy OPS i PUP w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia na terenie Miasta oraz w zakresie	PUP, OPS	liczba osób, które w wyniku współpracy podjęły	Liczba osób ogółem (mieszkańcy Gminy Miasto Nowy Targ), która podjęła pracę – 699 (praca niesubsydiowana, prace interwencyjne, otrzymanie środków na podjęcie działalności gospodarczej),

	pośrednictwa pracy i doskonalenia zawodowego dla podopiecznych OPS		zatrudnienie	refundacja kosztów zatrudnienia bezrobotnego, inne).
4)	Dążenie do zatrudnienia osób długotrwale bezrobotnych będących podopiecznymi OPS przy pracach społecznie użytecznych	UM, OPS, partnerzy: PUP	budżet gminy, źródła zewnętrzne	liczba osób które podjęły prace społecznie użyteczne W roku 2018 Gmina Miasto Nowy Targ nie zatrudniła z tytułu prac społecznie użytecznych.
5)	Budowanie współpracy między instytucjami i organizacjami porządowymi działającymi na rzecz rozwiązania problemów bezrobocia, społecznej, pracodawcy	UM, OPS, partnerzy: PUP, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (dalej PCPR), podmioty ekonomii społecznej, pracodawcy	liczba organizacji i instytucji zaangażowanych we współpracę;	Liczba organizacji: 1. Urząd Miasta, 2. Ośrodek Pomocy Społecznej, 3. Powiatowy Urząd Pracy, 4. Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej, 5. Nowotarski Klub Abstynentów „Rodzina”, 6. Polski Komitet Pomocy Społecznej, 7. Caritas Archidiecezji Krakowskiej.
6)	Stwarzanie warunków do zdobycia doświadczeń zawodowych przez bezrobotnych absolwentów, umożliwiaenie odbywania stażu	UM, OPS, PUP,	liczba osób odbywających staż zawodowy; liczba instytucji umożliwiających odbycie stażu	Liczba osób, które podjęły prace niesubsydowane – 40 osób, w tym staż – 38 osób.
7)	Prowadzenie szkoleń dla osób bezrobotnych będących klientami pomocy społecznej w zakresie zdobycia nowych kwalifikacji, a także umiejętności poszukiwania pracodawcy (nauka autoprezentacji, pisania CV, obsługi komputera, wykorzystywanie w poszukiwaniu pracy technik informatycznych itp.)	OPS, PUP, partnerzy: podmioty ekonomii społecznej	liczba przeszkolonych osób, liczba zrealizowanych projektów	W 2018 roku Powiatowy Urząd Pracy współpracował z 6 instytucjami szkoleniowymi. Na szkolenia skierowano 16 osób bezrobotnych, mieszkańców Gminy Miasto Nowy Targ.
8)	Zbieranie i udostępnianie informacji o wolnych miejscach pracy na terenie powiatu nowotarskiego	OPS, PUP	liczba udostępnionych ofert pracy na stronie OPS	Informacje o dostępnych miejscach pracy na bieżąco aktualizowane są na stronie Powiatowego Urzędu Pracy http://nowytarg.praca.gov.pl/oferty-pracy , Ośrodek kieruje bezrobotnych klientów do PUP celem zarejestrowania, skorzystania z ofert pracy, z usług doradców zawodowego, skorzystania ze szkoleń celem

				podniesienia kwalifikacji zawodowych lub odbycia stażu.
9)	Inicjowanie tworzenia grup samopomocowych wśród osób korzystających z pomocy społecznej	OPS, UM	budżet gminy, źródła zewnętrzne	W 2018 roku nie stworzono grup samopomocowych wśród osób korzystających z pomocy społecznej.
10)	Podejmowanie działań w celu mobilizowania klientów OPS do poszukiwania zatrudnienia (zawieranie kontraktu socjalnego określającego zasady współpracy, cele do których należy zmierzać, uwzględnianie przed przyznanym pomocą zaangażowania bezrobotnego w poszukiwaniu pracy, praca w oparciu o projekt społeczny; proponowanie prac społecznie użytecznych i udział w projektach oferowanych przez PUP i OPS)	OPS, PUP	liczba zawartych kontraktów socjalnych, liczba zrealizowanych projektów społecznych	Liczba zawartych kontaktów socjalnych – 6, Liczba zrealizowanych kontraktów socjalnych – 6, Liczba realizowanych projektów socjalnych – 2
11)	Podejmowanie działań w celu redukowania psychospołecznych skutków bezrobocia, ochrona dzieci przed skutkami bezrobocia rodziców (pomoc w zakresie: wyposażenia szkolnego, ciepłego posiłku w szkole lub na stolówce PKPS, możliwości korzystania z oferty świetlic profilaktyczno-wychowawczych i wsparcia dziennego, korzystania z oferty wypoczynku w okresie przerw w nauce)	OPS, UM, PKPS; partnerzy podmioty ekonomii społecznej	liczba osób objętych pomocą w poszczególnych formach;	1. Zasilek okresowy z powodu bezrobocia – 110 osób, 2. Posiłki w PKPS – 102 osoby, 3. Posiłki dla dzieci i młodzieży – 276, Uczestnictwo w świętach „Totus Tuus” i „Renovaro” – 80-ro dzieci, 5. Kolonia dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych w Chełmcu – 30-ro dzieci, 6. Stypendia socjalne dla uczniów i zasiłki szkolne – 332 dzieci.
12)	Prowadzenie systematycznej pracy społecznej, której celem jest kształtowanie postaw odpowiedzialności za swój los oraz umiejętności racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi	OPS, partnerzy: podmioty ekonomii społecznej	liczba osób objętych pracą socjalną	Liczba rodzin objętych pracą socjalną – 295 w tym wyłącznie pracę socjalną - 88

	w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego;			liczba informacji zamieszczonych na stronie www, liczba organizacji korzystających z funduszy zewnętrznych w zakresie ekonomii społecznej	Na stronie internetowej Urzędu Miasta w zakładce Przedsiębiorczość/Fundusze Europejskie, Nabory Konkursy https://www.nowytarg.pl/dane.php?id=94 zamieszczono bieżącą informację w zakresie ubiegania się o środki finansowe z funduszy pomocowych.
13)	Działalność informacyjna dla organizacji pozarządowych w zakresie możliwości ubiegania się o dofinansowanie projektów na rzecz społeczności lokalnej z funduszy pomocowych;	UM	bez dodatkowych nakładów	liczba przedszkolnych pracowników, liczba odbytych szkoleń	Liczba pracowników – 9 Liczba szkoleń – 6. Specjalizacje zawodowe w zakresie pracy z trudnym klientem i pracy z osobami bezrobotnymi – 3 pracowników socjalnych.
14)	Doskonalenie i dokształcanie pracowników socjalnych pracujących z osobami bezrobotnymi	OPS	budżet gminy, źródła zewnętrzne		Działalność wolontariacka w Nowym Targu: 1. Towarzystwa Bursy Gimnazjalnej im. Jana Bednarskiego p/w św. Stanisława Kostki w Nowym Targu. 2. Szkoły Koło Wolontariatu Caritas przy Zespole Szkół Ekonomicznych w Nowym Targu, 3. Wolontariuszki Animuję Moje Miasto; 4. Szkoły Klub Wolontariatu.
15)	Propagowanie wolontariatu stanowiącego pierwszy krok na drodze do pracy zawodowej	UM, OPS, partnerzy: podmioty ekonomii społecznej	budżet gminy	liczba realizowanych projektów; liczba uczestników – wolontariuszy	Działalność Fundacji w Nowym Targu: 1. Fundacja im. Adama Worwy, 2. Aeroklub Nowy Targ, 3. Duszpasterstwo Trzeźwości przy Parafii NSPJ, Nowy Targ, 4. Caritas Archidiecezji Krakowskiej Stacja opieki Maltańska, Stużba Medyczna, 5. Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Miejski

			Nowy Targ.
		7.	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną - Koło N. Targ.
		8.	Rzymskokatolicka Parafia pw. Św. Jadwigi Królowej w Nowym Targu "RENOVARO", Rzymskokatolicka Parafia pw. bł. Jana Pawła II w Nowym Targu "TOTUS TUUS",
		9.	Stowarzyszenie Podhalańskie Amazonki, 10. Stowarzyszenie Podhalańskie Amazonki, 11. Związek Dużych Rodzin "Trzy Plus" Koło Nowy Targ, i inne (źródło: www.nowytarg.pl)
			Dostępność informacji o samozatrudnieniu i warunkach rozpoczęcia działalności na stronie Urzędu Miasta Nowy Targ https://www.nowytarg.pl/dane.php?id=76 oraz na stronie PUP Nowy Targ http://nowytarg.praca.gov.pl/dla-pracodawcow-i-przedsiębiorców
16)	Promocja samozatrudnienia oraz ulatwanie warunków rozpoczęcia pracy na wąsny rachunek	UM, PUP	budżet gminy, liczba spotkań informacyjnych, liczba spotkań informacyjnych, budżet gminy, źródła zewnętrzne
17)	Promocja szkolnictwa wyższego oraz pozostałych form zdobywania i rozszerzenia poziomu rozwoju zawodowego	UM, OPS, partnerzy: PPWSZ	bez dodatkowych nakładów
18)	Stwarzanie warunków do powstawania nowych produktów turystycznych (trasy piesze, ścieżki rowerowe, narciarskie, edukacyjne, konne, wyciąg narciarski itp.) jako miejsc dających zatrudnienie społeczności lokalnej	UM, partnerzy: przedsiębiorcy, podmioty ekonomii społecznej	budżet gminy, źródła zewnętrzne

		<p>Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Interreg V-A Polska – Słowacja 2014-2020.</p> <p>4. Rozwój i ochrona szlaków rowerowych w miastach Nowy Targ i Kieżmark - projekt współfinansowany w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska - Słowacja 2014 - 2020.</p> <p>5. Budowa wschodniej obwodnicy Nowego Targu prowadzącej do terenów inwestycyjnych zlokalizowanych przy os. Bereki w ramach REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO NA LATA 2014-2020.</p> <p>6. Rozwój infrastruktury turystycznej Miasta Nowy Targ poprzez zakup specjalistycznego sprzętu do przygotowywania tras biegowych oraz budowę wież widokowych w ramach REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO NA LATA 2014-2020.</p>
--	--	---

Prognoza zmian:

Wdrożenie celu strategicznego będzie skutkowało :

1. Zwiększeniem poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych.
2. Zmniejszeniem skali wykluczenia społecznego.

3. Podjęciem współpracy międzyinstytucjonalnej oraz współpracy z podmiotami ekonomii społecznej w zakresie przeciwdziałania bezrobociu.
4. Wsparciem różnych form zdobywania doświadczenia na rynku pracy.

2. Pomoc na rzecz rodzin i osób dotkniętych problemem ubóstwa.

2.1 Cel strategiczny: Profesjonalizacja działalności systemu pomocy społecznej w zapobieganiu ubóstwu i lagodzeniu jego skutków

2.2 Cele operacyjne:

- 1) Umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne środki i możliwości.
- 2) Zapobieganie powstawaniu takich sytuacji;
- 3) Zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.
- 4) Przeciwdziałanie zjawisku bezdomności.
- 5) Doprzewadzanie w miarę możliwości do usamodzielniania osób i rodzin dysfunkcyjnych oraz ich integracji ze środowiskiem lokalnym.
- 6) Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi.

Lp .	ZADANIA	ODPOWIEDZIAŁ NI ZA REALIZACJĘ	NAKLADY	WSKAŹNIKI
1.	Swiadczenie pomocy finansowej lub w naturze przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej	OPS	budżet gminy,	liczba osób, którym udzielono pomocy z powodu ubóstwa Liczba rodzin – 249 Liczba osób w rodzinie – 613
2.	Motywowanie klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji i rozwijywania własnych problemów poprzez udział w projektach	OPS, partnerzy: PUP, partnerzy: podmioty ekonomii społecznej	budżet gminy, źródła zewnętrzne	Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach podjętej współpracy z realizatorami projektów unijnych na terenie Miasta Nowy Targ kierował klientów Ośrodka do odbycia szkoleń zawodowych, płatnych staży zawodowych, skorzystania ze szkoleń zawodowych, indywidualnego poradnictwa zawodowego, coachingu indywidualnego i innych. Wym. działania skierowane były do określonych grup m.in. do osób w wieku 30 lat i więcej pozostających bez pracy (80% UP osoby bezrobotne; 20% UP osoby bierne zawodowo) należących co najmniej do jednej z grup: • kobiety • osoby powyżej 50 r. z. • osoby długotrwale bezrobotne

			<ul style="list-style-type: none"> • osoby z niepełnosprawnościami • osoby o niskich kwalifikacjach.
3.	Podejmowanie działań w celu mobilizowania klientów OPS do wychodzenia z ubóstwa w oparciu o kontrakt socjalny i projekt socjalny.	OPS	<p>Rezultaty kontraktów: aktywizacja społeczna, zawodowa a także zdrowotna klienta/klientki; zmotywowanie klienta/klientki do podjęcia działań mających na celu uregulowanie zadłużenia w spódziechi mieszkaniowej; zmotywowanie klienta/klientki do pozostawania w abstynencji; zmobilizowanie klienta/klientki do załatwienia formalności związanych z pozyskaniem świadczzeń rodzinnych oraz świadczenia wychowawczego; pokierowanie klienta/klientki do odpowiednich instytucji celem załatwienia odpowiednich dokumentów; zmobilizowanie klienta do skompletowania dokumentacji medycznej.</p> <p>liczba zawartych kontraktów socjalnych, liczba wdrożonych projektów socjalnych</p> <p>budżet gminy, źródła zewnętrzne</p>
4.	Działania edukacyjne dla osób objętych pomocą społeczną utowarzające wychodzenie ze stanu ubóstwa, bezdomności oraz zapobiegające „dziedziczeniu biedy”	OPS, PUP partnerzy: organizacje pozarządowe	<p>Ilość szkoleń, ilość osób uczestniczących w szkoleniach</p> <p>Liczba szkoleń – 1 Liczba uczestników – 1</p>
5.	Zapewnienie osobom potrzebującym pomocy rzeczowej (odzież, meble, sprzęt AGD, zabawki pochodzące z darowizn) udzielanie zasilek celowych na zakup odzieży, przyborów szkolnych; zapewnienie gorących posiłków	OPS, UM partnerzy: PKPS, miejscowe parafie, podmioty ekonomii społecznej	<p>Liczba osób objętych pomocą, w formie zasilek celowych (zakup odzieży i obuwia, lekarstw i leczenia, sprzętu domowego, itp.) – 322 osoby, na kwotę 189.967 zł. Liczba osób objętych posiłkami – 378 osób, w tym 102 osoby w stolówce PKPS, liczba posiłków 54 316, kwota wydań 373 571 zł.</p> <p>Ilość szkoleń, ilość osób uczestniczących w szkoleniach</p> <p>budżet gminy, źródła zewnętrzne darowizny</p>

Współpraca z instytucjami, podmiotami ekonomii społecznej, Bankiem Żywności, związkami wyznaniowymi, Kościołem w zakresie wsparania rodzin żyjących w trudnych warunkach materialnych i rodzin wielodzietnych	UM, OPS, parafie, podmioty ekonomicznej w tym PKPS, Rodzina Trzy Plus	wartość pomocy materialnej; liczba osób objętych pomocą	Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Targu wychował skierowania do otrzymania pomocy w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Wydano 251 skierowania. Dystrybuując żywności zajmował się Polski Komitet Pomocy Społecznej i Koło „Związek Dużych Rodzin 3+”. W 2018 r. objeto pomocą w ramach FEAD 726 osób.
Korzystanie przez OPS z wolontariatu socjalnego jako uzupełnienia świadczonych usług pomocowych	OPS partnerzy: podmioty ekonomicznej, społecznej, placówki oświatowe	liczba osób zaangażowanych w wolontariat;	Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Targu w ramach realizacji projektu socjalnego „Akcia Zima 2018/2019”, podjęt współpracę z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej oraz Zespołem Szkół Technicznych w zakresie organizacji zbiórki odzieży używanej dla osób potrzebujących, szczególnie osób bezdomnych. Młodzież szkolna chętnie włączyła się w niniejszą inicjatywę przekazując na ten cel kilkudziesiąt kilogramów odzieży, głównie męskiej, która PKPS rozdysponowała wśród potrzebujących.
Profesjonalizacja działań kadr pomocowych do przeciwodziakania wykluczeniu społecznemu; szkolenie i doskonalenie zawodowe pracowników socjalnych zapewniające udzielanie fachowej i kompetentnej pomocy jednostkom i rodzinom	OPS, UM,	budżet gminy, źródła zewnętrzne	Ilość przedszkolonych pracowników; ilość odbytych szkoleń
Pomoc mieszkańcom w poprawie warunków zamieszkania (mieszkania komunalne, mieszkania socjalne)	UM, OPS, ZGM	liczba przekazanych mieszkań, liczba rodzin którym poprawiono warunki mieszkaniowe	Liczba mieszkańców komunalnych w zasobie gminy – 385, w tym lokali socjalnych – 68, Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy – 365, Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne – 9.

	Pomoc finansowa związana z utrzymaniem mieszkani z powodu trudnej sytuacji materialnej	OPS	budżet gminy	liczba rodzin objętych pomocą; wysokość wydatkowanych środków	Liczba rodzin otrzymujących dodatek mieszkaniowy – 236, kwota świadczeń – 408 772 zł Liczba rodzin otrzymujących dodatek energetyczny – 52, kwota świadczeń – 7 485 zł
10.	Tworzenie warunków do ścisłej współpracy – na szczeblu poszczególnych rejonów – pracowników socjalnych z kuratorami sądowymi, policją i innymi podmiotami; organizacja wspólnych spotkań	OPS, partnerzy: kuratorzy Sądu Rejonowego, Policja, pedagogzy	bez nakładów	liczba odbytych spotkań	Współpraca z poszczególnymi instytucjami (sąd, policja, szkoły, służba zdrowia) odbywa się na różnych poziomach działalności Ośrodka: w zakresie przeciwdziałania przemocy, w zakresie pieczęi zastępczej, w zakresie pomocy społecznej. Spotkania organizowane są w miarę potrzeb i możliwości wszystkich podmiotów.
11.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich posików w szkole, wyposażenia w podręczniki i przybory szkolne oraz wypoczynku w okresach przerw w nauce	UM, OPS, szkoły, parafie, organizacje pozarządowe	budżet gminy	Liczba dzieci i młodzieży korzystających z pomocy; wartość udzielonych świadczeń	Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Targu od 2018 r. bierze udział w projekcie pn.: KOOPERACJE 3D – MODEL WIELOSEKTOROWEJ WSPÓŁPRACY NA RZECZ WSPARCIA OSÓB I RODZIN.
12.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich posików w szkole, wyposażenia w podręczniki i przybory szkolne oraz wypoczynku w okresach przerw w nauce	UM, OPS, szkoły, parafie, organizacje pozarządowe	budżet gminy	Liczba dzieci i młodzieży korzystających z pomocy; wartość udzielonych świadczeń	Urząd Miasta prowadzi pomoc stypendialną dla najuboższych uczniów, program wyprawki szkolnej. Dzieci korzystają z półkolonii i kolonii profilaktycznych organizowanych przez miasto, OPS oraz miejscowe parafie. W okresie przerw w nauce biorą udział w kolonii dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych w Chełmcu oraz akcjach „Zima w mieście” organizowanych przez Szkoły Podstawowe Nr 2, Nr 11, Nr 6, Nr 5 i akcja „Lato w mieście” organizowana przez Szkoły Podstawowe Nr 2, Nr 5, Nr 11. Liczba dzieci z rodzin dysfunkcyjnych biorących udział w zimowiskach profilaktycznych w szkole: – SP2 – 41 uczniów, – SP6 – 21 uczniów, – SP11 – 16 uczniów, – SP5 – 8 uczniów, Koszt posiłków – 4 312 zł

			Liczba dzieci z rodzin dysfunkcyjnych biorących udział w półkoloniach: – SP2 – 49 uczniów, – SP11 – 17 uczniów, – SP5 – 14 uczniów, Koszt posiłków – 2 800 zł.
			W 2018 roku liczba dzieci objętych pomocą w formie posiłku – 276, kwota świadczeń 262 620 zł.
13.	Zlecanie realizacji zadań pomocy społecznej organizacjom pozarządowym i udzielanie dotacji na ich realizację	UM	liczba projektów; liczba organizacji; wysokość przekazanych środków
	Działalność pomocowa na rzecz osób bezdomnych oraz po opuszczeniu zakładu karnego w zakresie zapewnienia mieszkańców socjalnych lub miejsc noclegowych dla bezdomnych;	OPS, UM	liczba osób, którym udzielono pomocy;
14.	Utworzenie miejsca tymczasowego schronienia w formie ogrzewalni na bazie budynku przy ul. Kościuszki 8	UM, partnerzy: OPS, PKPS, podmioty ekonomii społecznej	liczba utworzonych miejsc źródła zewnętrzne
15.	Utworzenie miejsca tymczasowego schronienia w formie ogrzewalni na bazie budynku przy ul. Kościuszki 8	UM, partnerzy: OPS, PKPS, podmioty ekonomii społecznej	W roku sprawozdawczym Spotycznej zawart umowę z Towarzystwem Św. Brata Alberta w Nowym Sączu, dot. zapewnienia schronienia w formie ogrzewalni dla bezdomnych mieszkańców Miasta Nowy Targ.
16.	Podniesienie skuteczności systemu rozwijania i łagodzenia skutków problemu bezdomności poprzez opracowanie i wdrożenie standardów usług skierowanych do	OPS, partnerzy: podmioty ekonomii społecznej	W roku sprawozdawczym nie realizowano projektu dot. problemu bezdomności. Pomoc osobom bezdomnym świadczona jest przez Ośrodek zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, w tym w ramach możliwości finansowych Ośrodka.

17.	<p>ludzi bezdomnych i zagrożonych bezdomnością (tzw. Gminny Standard Wychodzenia z Bezdomności)</p> <p>Intensyfikacja szkoleń pracowników socjalnych wspólnie z innymi podmiotami: policja, straż miejska, kuratorami sądowymi, Urzędem Pracy, organizacjami pozarządowymi w celu poprawy jakości pracy, informowania się o planowanych kierunkach działania i ich wspólnej realizacji</p>	<p>UM, OPS,</p> <p>budżet gminy, źródła zewnętrzne</p>	<p>liczba przedszkolonych pracowników; liczba odbytych szkoleń;</p> <p>Współpraca z poszczególnymi instytucjami (sąd, policja, szkoły, służba zdrowia i inne) odbywa się na różnych płaszczyznach działalności Ośrodka: w zakresie przeciwdziałania przemocy, w zakresie pieczęi zastępczej, w zakresie pomocy społecznej. Spotkania organizowane są w miarę potrzeb i możliwości wszystkich podmiotów.</p> <p>W roku 2018 Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Targu, w partnerstwie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Targu przystąpił do realizacji projektu pn. „KOOPERACJE 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin”, realizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, którego celem jest zwiększenie kooperacji oraz poprawa współpracy pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej z podmiotami innych polityk sektorowych, m. in. pomocy społecznej, edukacji, zdrowia, sądownictwa, policji i innych.</p>

		Karta Ośrodka Pomocy Społecznej: 1. Starszy specjalista pracy socjalnej – 3 osoby, 2. Specjalista pracy socjalnej – 2 osoby 3. Starszy pracownik socjalny – 5 osoby, 4. Pracownik socjalny – 3 osoby.
18.	Doskonalenie kadry pomocy społecznej, w tym specjalistycznej, oraz zachęcanie do podjęcia specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej oraz w zawodzie pracownika socjalnego.	Szkolenia w zakresie pomocy społecznej: 1. Obsługa systemu POMOST – 1 osoba 2. Ustawa o pomocy społecznej, wywiad środowiskowy, „Posiłek w szkole i w domu”, schronienie, odpłatność za pobyt w DPS, wydawanie decyzji z zakresu pomocy społecznej – 8 osób, 3. KPA w systemach zabezpieczenia społecznego – 4 osoby, 4. Szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy – 3 osoby, 5. Praca z rodziną z problemem uzależnień, dialog motywujący i narządzia motywowania rodziny do zmian – 2 osoby, 6. Rola asystenta w interwencji kryzysowej – 2 osoby.
19.	Prowadzenie działań przeciw „wypaleniu zawodowemu” pracowników OPS	Liczba spotkań pracowników, mające na celu omawianie trudnych przypadków i sposobu radzenia sobie z nimi – 2, Szkolenia – cykl 5 szkoleń (32 godziny) „Diagnoza, monitoring i ewaluacja działań podejmowanych w obszarze przemocy w rodzinie z elementami prawa oraz profilaktyka wypalenia zawodowego” - 2 osoby. Cykl spotkań superwizyjnych dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego – 4 osoby.
20.	Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań	W roku sprawozdawczym Ośrodek nie zatrudniał wolontariuszy. Natomiast podejmowano współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz z ZSTiP.

	dotyczących rozwijania problemów społecznych.		
21.	Prowadzenie kampanii informacyjnej w mediach o możliwościach, warunkach i formach uzyskiwania pomocy społecznej; aktualizacja i budowanie atrakcyjności strony internetowej OPS, na której są zamieszczane informacje o bieżącej działalności, realizowanych programach i planach na przyszłość.	OPS Ośrodek Pomocy Społecznej na bieżąco aktualizuje informacje dot. możliwości uzyskania pomocy społecznej na stronie www.ops.nowytarg.pl , www.um.nowytarg.pl , lokalnych mediach.	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej na bieżąco aktualizuje informacje dot. możliwości uzyskania pomocy społecznej na stronie www.ops.nowytarg.pl, www.um.nowytarg.pl, lokalnych mediach.</p> <p>Liczba plakatów i ulotek w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeciwzdziałanie przemocy – 500 • Projekt socjalny „Akcja Zima 2018/2019” – 100 • Projekt socjalny „Zawalecz o rodzinę, która małuje Twoje dziecko” – 100 • program rozwoju pomocy społecznej pn. „Rozszerzenie usług opiekuńczych świadczonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Targu” - 500 <p>Organizacja cyklu spotkań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie z sędzią Anną Marią Wesolowską dla dzieci i młodzieży z klas 5 – 7 szkół podstawowych oraz gimnazjów, dla osób na co dzień pracujących z dziećmi i młodzieżą – pracowników socjalnych, przedstawicieli oświaty, służby zdrowia, policji, kuratorów oraz dla mieszkańców miasta.</p>

Prognoza zmian:

Wdrożenie celu strategicznego będzie skutkowało :

1. Podniesieniem poziomu profesjonalizacji kadry pomocy społecznej.
2. Zwiększeniem jakości świadczonych usług.
3. Zwiększeniem aktywności mieszkańców, wzrostem liczby inicjatyw społecznych.
4. Zróżnicowaniem form i zwiększenia efektywności współpracy z sektorem pozarządowym.
5. Rozwojem wolontariatu socjalnego.

3. Pomoc na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

3.1 Cel strategiczny: Kompleksowa opieka nad rodziną i dzieckiem. Tworzenie warunków umożliwiających poprawę sytuacji społecznej rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz wspieranie tych rodzin w prawidłowym funkcjonowaniu poprzez prowadzenie skoordynowanych działań na rzecz wzmacniania rodzin.

3.2 Cele operacyjne:

1. Realizacja kompleksowego systemu pomocy dziecku i rodzinie, uwzględniającego działania środowiskowe i instytucjonalne (począwszy od wsparcia dla rodzin), przez działania socjalizacyjne, opiekuńcze i korekcyjne, na resocjalizacyjnych skończywszy).
2. Zapewnienie wszelkostronnej pomocy rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.
3. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji rodzin.
4. Pomoc dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych poprzez działania edukacyjne i wspierające by lepiej radzili sobie z trudną sytuacją rodzinna, ograniczając działania nastawione na izolację fizyczną i psychiczną dziecka od środowiska rodzinnego.
5. Koordynacja działań instytucji samorządowych, a także organizacji pozarządowych mogących służyć pomocą rodzinom w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Lp.	ZADANIA	ODPOWIEDZIA LNI ZA REALIZACJE	NAKŁADY	WSKAŹNIKI
1.	Monitorowanie przez służby OPS i diagoza środowisk rodzinnych wymagających pomocy i wsparcia	OPS	buget gminy	liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych, liczba osób objętych pracą socjalną
2.	Wspieranie rodzin w zakresie prawidłowego funkcjonowania w środowisku poprzez pracę socjalną. Zapewnienie usług asystenta rodziny.	OPS	buget gminy, źródła zewnętrzne	liczba rodzin objętych pomocą, liczba asystentów rodziny
3.	Wdrożenie metody pomocy rodzin wspierającej. Prowadzenie szkoleń dla rodzin wspierających.	OPS	buget gminy, źródła zewnętrzne	liczba rodzin wspierających, liczba szkoleń

				W roku 2018 r. nie zgłosiła się żadna rodzina, która byłaby zainteresowana świadczeniem wsparcia w tym zakresie.
				Poradnictwo udzielane było przez <ul style="list-style-type: none"> 1. Ośrodek Pomocy Społecznej (pracownicy socjalni, Przewodniczący oraz członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego), 2. Sąd Rejonowy w Nowym Targu (Zespół Kuratorski Służby Sądowej – kuratorzy), 3. Miejską Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (specjalista ds. uzależnień), 4. Poradnię Terapii Uzależnień i Współuzależnienia od Alkoholu (psycholog), 5. Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną w Nowym Targu (psycholog, pedagog), 6. Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Targu (doradca zawodowy), 7. organizacje pozarządowe: Nowotarski Klub Abstynentów „Rodzina”, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Koło w Nowym Targu, Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju (psycholog, logopeda, rehabilitant, prawnik), 8. szkoły (pedagog szkolny, logopeda, wychowawcy), 9. lokalne parafie.
4.	Podejmowanie działań profilaktyczno-edukacyjnych polegających na dostarczaniu rodzicom wiedzy i umiejętności w zakresie funkcjonowania rodziny i rozwoju dziecka (kampanie, poradnictwo, konsultacje, treningi)	OPS, partnerzy: podmioty ekonomii społecznej	liczba kampanii, liczba udzielonych porad, konsultacji i przeprowadzonych treningów budżet gminy, źródła zewnętrzne	liczba świąteczna, liczba dzieci uczęszczających na zajęcia;
5.	Wspieranie systemu świątecznych profilaktyczno-wychowawczych działań przy szkołach podstawowych i gimnazjach	UM, partnerzy: szkoły podstawowe i gimnazja	liczba świąteczna, liczba dzieci uczęszczających na zajęcia;	Liczba świątecznych profilaktyczno-wychowawczych – 7.
6.	Wspieranie działalności istniejących świątecznych środowiskowych jako placówek wsparcia dziennego „Renovaro” i „Totus Tuus”	UM, partnerzy: podmioty ekonomii społecznej, parafie	liczba świąteczna, liczba dzieci uczęszczających na zajęcia; liczba nauczycieli i wolontariuszy;	Liczba placówek – 2, Liczba dzieci – 80. Wysokość środków – 137 000 zł.

			wysokość przekazanych środków;
7.	Utworzenie kolejnej świetlicy środowiskowej jako placówki wsparcia dziennego na północ od Alei Tysiąclecia	UM, partnerzy: podmioty ekonomicznej, społecznej, parafie	liczba dzieci w uczęszczających na zajęcia; liczba nauczycieli i wolontariuszy; wysokość przekazanych środków;
8.	Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego dla rodzin (psychologiczne, pedagogiczne, prawne, socjalne).	OPS, Poradnia Psychologiczno -Pedagogiczna, placówki oświatowe budżet gminy, źródła zewnętrzne	liczba placówek udzielających pomocy

Realizacja działania przewidziana jest na lata 2017-2020.

- W okresie sprawozdawczym zapewniono dostęp do specjalistycznego poradnictwa (prawnego, rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego, socjalnego, uzależnień). Specjaliści świadczyli usługi m.in.:
1. w Punkcie Informacji i Wsparcia dla Osób Uwikłanych w Przemoc, w którym udzielane są porady przez psychologa, prawnika oraz pracownika socjalnego,
  2. Poradnię Terapii Uzależnień i Współuzależnienia od Alkoholu (psycholog),
  3. Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Targu (pracownicy socjalni, Przewodniczący i członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego),
  4. Sąd Rejonowy w Nowym Targu (Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej – kuratorzy),
  5. Miejską Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (specjalista ds. uzależnień),
  6. Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną w Nowym Targu (psycholog, pedagog),
  7. Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Targu (doradca zawodowy),
  8. organizacje pozarządowe: Nowotarski Klub Abstynentów „Rodzina”, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowskim – Kolo w Nowym Targu, Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju (psycholog, logopeda, rehabilitant, prawnik), szkoły (pedagog szkolny, logopeda, wychowawcy), 10. lokalne parafie.

	Prowadzenie działań mających na celu wspecjalizowanie pracowników socjalnych OPS w zakresie rozwijazywania problemów rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi; pomoc konsultantów: pedagoga, psychologa, prawnika.	OPS	liczba pracowników, którzy przeszli specjalistyczne szkolenia; liczba szkoleń	Udział w szkoleniach pracowników socjalnych oraz asystentów rodzinny.
9.	Kontynuacja systemu stypendialnego dla dzieci i młodzieży szkolnej oraz systemu wczesnego wspomagania w przedszkolu.	UM	budżet gminy, źródła zewnętrzne	Liczba szkoleń pracowników socjalnych – 2, Liczba przeskolonych osób – 3. Liczba szkoleń asystentów rodzinny – 3, Liczba przeskolonych osób – 2.
10.	Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania dzieci z rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz udzielanie pomocy rzeczowej	OPS, partnerzy: podmioty ekonomii społecznej,	liczba dzieci pobierających stypendia; wysokość przeznaczonych środków	Liczba dzieci pobierających stypendia szkolne szkolne – 232, Liczba dzieci, które uzyskały pomoc w ramach programu „Wyprawka szkolna” – 100 Kwota świadczeń – 267 703 zł.
11.	Finansowanie i dofinansowanie organizacji wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	UM, OPS, partnerzy: podmioty ekonomii społecznej, parafie	liczba dzieci objętych pomocą;	Z pomocy obiadowej w placówkach oświatowych skorzystało 276 dzieci i młodzieży. Przyznano 38466 posiłków na kwotę – 262 620 zł.
12.	Prowadzenie zajęć profilaktyczno-wychowawczych, sportowo-rekreacyjnych i in. mających	UM, OPS, partnerzy: podmioty ekonomii	liczba dzieci; wysokość przekazanych środków;	Liczba dzieci z rodzin dysfunkcyjnych biorących udział w kolonii profilaktyczno – edukacyjnej w Chełmcu – 30, zimowiska profilaktyczne – 86 dzieci, półkolonie w okresie wakacji – 80 dzieci. Wysokość środków – 13 112 zł (półkolonia, zimowisko, kolonia w Chełmcu).
13.			liczba prowadzonych zajęć	- W ramach świątecznych profilaktyczno – wychowawczych działających przy Szkołach Podstawowych nr 2,3,4,5,6,11 i Gimnazjach 1 i 2 przeprowadzono szereg zajęć dydaktyczno – wychowawczych, korekcyjno – kompensacyjnych,

			redukacyjnych, socjoterapeutycznych, profilaktycznych i sportowo – rekreacyjnych., - PCPR zorganizowało II edycję zajęć curlingu, czyli szczołkowania na lodzie „Curling pod Tatrami 2018”, Zajęcia skierowane były do wychowanków pieczę zastępczej z terenu Powiatu Nowotarskiego – dzieci i młodzieży w wieku od 4-ego do 17-ego roku życia oraz ich opiekunów, - organizacja pozalekcyjnych zajęć – Wakacje w siodle dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.
			Zadania z zakresu rodzinnej i instytucjonalnej pieczę zastępczej realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Targu.
14.	Promocja rodzicielstwa zastępczego, w tym prowadzenie kampanii na rzecz pozykiwania zawodowych wielodzietnych i specjalistycznych rodzin zastępczych	UM, OPS, partnerzy: PCPR, podmioty ekonomii społecznej	W roku sprawozdawczym PCPR zorganizowało i przeprowadziło Konkurs Plastyczny na plakat i hasło promujące rodzinna pieczę zastępczą, który był jednym z elementów kampanii promującej ideę rodzicielstwa zastępczego oraz budowanie pozytywnego wizerunku opieki zastępczej i tworzenie przyjchylnego klimatu wokół rodzicielstwa zastępczego, ponadto zorganizowano spotkanie oplatkowe dla rodzin zastępczych, zamieszczono na stronie internetowej odpowiednie informacje, opracowano plakaty i ulotki w tym zakresie.
15.	Kontynuacja i doskonalenie form systemu opieki nad dziećmi do lat 3	UM, partnerzy: podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorcy	Liczba placówek: liczba placówek; liczba dzieci, wysokość środków;
16.	Doskonalenie form pomocy rodzinom wielodzietnym poprzez realizację programu Nowotarska Karta Dużej Rodziny	UM, OPS, partnerzy: ZDR Rodzina 3+, podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorcy	Liczba rodzin uczestniczących w programie; liczba podmiotów biorących udział w programie, liczba nowych partnerów

17.	Prowadzenie działalności informacyjnej o instytucjach i podmiotach ekonomii społecznej, których celem jest praca na rzecz pomocy rodzinie,	UM, OPS, partnerzy: podmioty ekonomicznej społecznej	budżet gminy, źródła zewnętrzne	liczba informacji zamieszczonych na stronach www;	Ośrodek Pomocy Społecznej na bieżąco aktualizuje informacje dot. możliwości uzyskania pomocy społecznej na stronie internetowej www.ops.nowytarg.pl
18.	Utworzenie bądź wynajęcie mieszkania chronionego z przeznaczeniem dla osób ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę w szczególności osoby z zaburzeniami psychicznymi, osobie opuszczającej pieczę zastępczą młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład dla nieletnich, i in.	UM, OPS, partnerzy: podmioty ekonomicznej społecznej	liczba mieszkańców, liczba rodzin lub osób, którym udzielono wsparcia	liczba mieszkańców chronionych – 0 Liczba rodzin – 0 Liczba osób – 0	

Prognoza zmian:

Wdrożenie celu strategicznego będzie skutkowało :

1. Spadkiem liczb rodzin zmagającymi się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
2. Poszerzeniem wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
3. Zwiększeniem dostępności wsparcia, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci,
4. Podniesieniem jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych,
5. Zwiększeniem szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce,
6. Zróżnicowaniem form spędzania czasu wolnego oraz wzrostem liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających,
7. Zwiększeniem liczby osób zaktywizowanych,
8. Zmniejszeniem liczby beneficjentów pomocy społecznej,
9. Poprawą sytuacji osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa społeczeństwa socjalnego.

- 4. Pomoc na rzecz osób dotkniętych problemem niepełnosprawności i starości**
- 4.1 Cel strategiczny: Ułatwienie funkcjonowania w środowisku lokalnym osoby niepełnosprawnych i starszych. Stworzenie warunków do uczestniczenia w życiu lokalnej społeczności.**

4.2 Cele operacyjne:

1. Zwiększenie integracji społecznej osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym.
2. Wyrównywanie szans życiowych osób niepełnosprawnych.
3. Poprawa sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy.
4. Przeciwdziałanie izolacji społecznej niepełnosprawnych dzieci.
5. Likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych.
6. Doskonalenie systemu pomocy osobom niepełnosprawnym i w podeszłym wieku.
7. Zwiększenie aktywizacji życiowej i społecznej osób w podeszłym wieku poprzez rozszerzenie możliwości uczestniczenia w życiu społecznym i kulturalnym Nowego Targu.

Lp.	ZADANIA	ODPOWIEDZI ALNI ZA REALIZACJĘ	NAKLADY	WSKAŹNIKI
1.	Tworzenie wspólnej płaszczyzny działania z podmiotami ekonomii społecznej działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w celu koordynacji działań. Dotowaranie podmiotów ekonomii społecznej działających na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych	UM, partnerzy: podmioty ekonomii społecznej	liczba podmiotów zaangażowanych, wysokość przekazanych środków;	Liczba podmiotów – 5 (UTW, PKPS, ŚDS, Caritas, PS Amazonki) Wysokość środków – 805 241 zł.
2.	Wspieranie funkcjonowania Środowiskowego Domu Samopomocy prowadzonego przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło Nowy Targ oraz innych placówek (OREW, Punkt Wczesnej Interwencji) tworzenie warunków do powstawania kolejnych ośrodków wsparcia dla osób z upośledzeniem umysłowym	UM, OPS, Urząd Wojewódzki	liczba dotowanych projektów; wysokość przekazanych środków;	Podmiotów podległe Polskiemu Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Kolo w Nowym Targu: 1. Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy (OREW), 2. Środowiskowy Dom Samopomocy „Chatka” 3. Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju. Kwota dotacji przekazana na funkcjonowanie ŚDS – dotacja 580 241 zł,

				Środki własne – 6 206,85 zł, dodatakowe środki na dowóz (dotacja) – 39 981,39 zł.
3.	Likwidacja barier architektonicznych poprzez stopniowe wykonywanie podjazdów dla osób niepełnosprawnych w budynkach użyteczności publicznej	UM	budżet gminy, źródła zewnętrzne	liczba obiektów dostosowanych dla potrzeb niepełnosprawnych
4.	Dalsza likwidacja barier komunikacyjnych poprzez wymianę taboru komunikacji miejskiej dostosowanego do potrzeb osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych	UM, Miejski Zakład Komunikacji	budżet gminy, źródła zewnętrzne	liczba autobusów przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych
5.	Pomoc w organizacji szkoleń zawodowych, wspieranie procesu tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych w instytucjach publicznych i zakładach pracy chronionej	UM, PUP, podmioty ekonomii społecznej, pracodawcy	budżet gminy, źródła zewnętrzne	liczba zorganizowanych szkoleń; liczba zakładów chronionych;
6.	Utworzenie spółdzielni socjalnej dającej zatrudnienie osobom niepełnosprawnym	UM, partnerzy: podmioty ekonomii społecznej	budżet gminy, źródła zewnętrzne	liczba spółdzielni, liczba zatrudnionych osób
7.	Prowadzenie przez OPS pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi	OPS	budżet gminy	liczba osób, z którymi prowadzono pracę socjalną
8.	Udzierlanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczonej osobom starszym i niepełnosprawnym	OPS, partnerzy: podmioty ekonomii społecznej	budżet gminy, źródła zewnętrzne	liczba osób objętych pomocą
9.	Poprawa dostępności i jakości usług opiekunkich, obejmujących pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych,	OPS	budżet gminy	liczba osób objętych usługami opiekunkimi

	opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielegnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.	dofinansowania rozwoju pomocy społecznej, realizował projekt pn. „Rozszerzenie usług opiekuńczych świadczonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Targu”. Projekt polegał na świadczeniu usług opiekuńczych na rzecz osób zamieszkałych na terenie Miasta Nowy Targ, będących podopiecznymi Ośrodka – w soboty, niedziele i święta oraz poza godzinami pracy Ośrodka. W ramach zadania tą formą pomocy usługowej objęto 29 osób.
10.	Przeszkolenie pracowników socjalnych OPS w zakresie problematyki osób niepełnosprawnych (niepełnosprawność fizyczna, psychiczna, intelektualna, aktualne przepisy, programy wspierające osoby niepełnosprawne, nowoczesne metody pracy, sprzęt rehabilitacyjny)	OPS, partnerzy: PCPR, organizacje pozarządowe
11.	Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych i starszych do informacji o możliwych formach wsparcia	liczba przeszklonych pracowników; liczba zorganizowanych szkoleń;
12.	Świadczenie pomocy osobom niepełnosprawnym w zakresie wypożyczania sprzętu ortopedycznego	liczba szkoleń – 0 Liczba przeszkołonych pracowników – 0
13.	Wspieranie działalności podmiotów ekonomii społecznej w zakresie pomocy rodzinom osób przelewle chorych i niepełnosprawnych	UM, OPS, podmioty ekonomii społecznej
14.	Utworzenie Ośrodka Wsparcia Dziennego dla osób starszych, samotnych, o ograniczonej sprawności psychofizycznej, wymagających wsparcia bądź pomocy ze względu na wiek,	UM, partnerzy: podmioty ekonomii

	trudną sytuację materialną, mieszkaniową lub rodziną.		
15.	Działalność wolontariatu socjalnego, którego zadaniem będzie udzielanie pomocy i wsparcia osobom i rodzinom osób niepełnosprawnych oraz pomoc stanowiąca uzupełnienie usług opiekunów chorych świadczonych na rzecz osób starszych i przeplekłe chorych	OPS, partnerzy: podmioty ekonomii społecznej	liczba wolontariuszy, zaangażowany w wolontariat socjalny;
16.	Wspieranie kampanii na rzecz podnoszenia poziomu akceptacji niepełnosprawnych i wiedzy o niepełnosprawności w środowisku lokalnym	UM, OPS, partnerzy: PCPR, miejscowości parafie, podmioty ekonomii społecznej	liczba kampanii budżet gminy, źródła zewnętrzne
			<p>Sekcja wolontariatu działająca przy UTW w Nowym Targu, świadczy m.in. pomoc osobom niepełnosprawnym, chorym, samotnym i starszym. Natomiast podejmowano współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz z ZSTiP.</p> <p>1. Fundacja dla Chałki – działania na rzecz wyrównywania szans osób z upośledzeniem umysłowym, tworzenia warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka, prowadzenia ich ku aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym, działanie na rzecz ochrony ich zdrowia oraz wspieranie ich rodzin.</p> <p>2. Impreza plenerowa w ramach projektu pt. „Integracja w Powiecie Nowotarskim” w ramach Małopolskich Dni Osób Niepełnosprawnych na Podhalu, a wykonawcą była powiatowa placówka oświatowa – Zespół Placówek Szkolno-Wychowawczo – Opiekuńczych w Nowym Targu. Partnerami zaangażowanymi w działania organizacyjno – opiekuńcze były: Fundacja na Rzecz Pomocy Niepełnosprawnym Wychowankom Specjalnego Ośrodku Szkolno - Wychowawczego Nr 1 w Nowym Targu i Stowarzyszenie Dasz Radę – Inicjatywa Społeczno – Edukacyjna. Organizowane działania przyczyniają się do integracji społecznej poprzez stworzenie możliwości wzajemnego poznania się środowisk osób pełno i niepełnosprawnych oraz umożliwiają prezentację talentów i możliwości osób o obniżonej sprawności.</p>

				<p>W ramach projektu odbyły się wydarzenia :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podróże kształcą – podróże łączą. • Rzeczpospolita Zakopiańska – śladami Niepodległej Polski • Sport jednocy Polaków.
17.	Współpraca z podmiotami ekonomii społecznej w tym ze Stacją Opieki Caritas w zakresie usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych	UM, OPS, podmioty ekonomii społecznej, parafie	budżet gminy, źródła zewnętrzne	<p>liczba osób objętych usługami; wysokość środków</p> <p>Liczba osób objętych – ok. 900 osób, Wysokość środków – 150 000 zł.</p>
18.	Aktywizacja kulturalno-społeczna osób w podeszłym wieku poprzez wspieranie działalności Nowotarskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku	UM, partnerzy: podmioty ekonomii społecznej, Podhalaska Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa	budżet gminy, źródła zewnętrzne	<p>liczba wstępnych projektów; wysokość przekazanych środków;</p> <p>Liczba zrealizowanych projektów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zajęcia teatralne, 2. Zajęcia plastyczne, 3. Robotki ręczne, 4. Zajęcia psychologiczne, 5. zajęcia fotograficzne, 6. Zajęcia chorą, 7. Zajęcia taneczne, 8. Zajęcia na strzelniczy, 9. Zajęcia gimnastyczne, 10. Zajęcia aerobiku wodnego, 11. Zajęcia języków obcych angielskiego oraz niemieckiego, 12. Sekcji Wolontariatu. <p>Odbłyły się 22 wykłady audytorijne prowadzone przez wykładowców PPWSZ oraz innych prelegentów o tematyce: literatura, medycyna, profilaktyka zdrowia, ochrona środowiska, turystyka.</p> <p>Wysokość środków dotacji z UM – 21 000 zł, Składki czonkowskie – 21 898 zł, Darowizny 3 605 zł.</p>

źródło: Sprawozdanie z działalności UTW za rok 2018

			Liczba organizacji – 2 (UTW, Caritas), Kwota przekazane dotacji – 171 000 zł.
Pozostale organizacje współpracujące z UM Nowy Targ:			
19.	Aktywizacja seniorów poprzez udział w różnych formach działalności (Kluby Seniora, wycieczki krajoznawcze i in.)	UM, partnerzy: podmioty ekonomicznej społecznej	liczba gminy, źródła zewnętrzne
20.	Rozwijanie form współpracy samorządu z osobami starszymi na bazie Nowotarskiej Rady Seniorow	UM, partnerzy: Nowotarska Rada Seniorów, podmioty ekonomicznej społecznej	liczba osób zaangażowanych w pracę Rady Seniorów
21.	Organizowanie lokalnych imprez i wydarzeń prezentujących i promujących aktywność osób niepełnosprawnych i starszych	UM, OPS, partnerzy: podmioty ekonomicznej społecznej	Liczba imprez i wydarzeń;

	wysokość środków	<ul style="list-style-type: none"> Wyjazdy rekreacyjno – edukacyjne w tym: <ul style="list-style-type: none"> wyjazdy do teatrów – 3, wyjazd do opery – 1, wyjazd na koncert – 1; Wczasy krajowe i zagraniczne (do Mrzeżyna, Czarnogóry, Truskawca); Wyjazdy autokarowe (do Łaz, Pszczyny, w Biesczadach, do Lwowa, pielgrzymka do Częstochowy); Szkolenia i konferencje – 3 wyjazdy (w tym Akademia lokalnego animatora aktywności seniorów, X Forum III Wieku w ramach Forum Ekonomicznego, XXI Małopolskie Forum Organizacji Pozarządowych) Olimpiady sportowe seniorów – Seniorady: letnia w Łazach i zimowa w Rabce-Zdroju.
2.		<p>Nowotarska Rada Senioralna: sesje, udział w kongresach, konferencjach, projektach, warsztatach, wyjazdach.</p> <p>Wysokość środków dotacji z UM – 21 000 zł.</p> <p><i>Źródło: Sprawozdanie z działalności UMW za rok 2018</i></p>
22.	UM, partnerzy: placówki oświatowe, podmioty ekonomii społecznej	<p>Realizacja projektów kreujących więzi międzypokoleniowe m. in. w szkołach, przedszkolach, świetlicach</p> <p>UM, OPS, partnerzy: podmioty ekonomii społecznej, media</p> <p>liczba informacji przekazywanych przez media;</p> <p>W ramach prowadzenia kampanii w miejscowych mass mediach przekazywano informacje o działalności w zakresie kształtowania pozytywnych postaw wobec osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych (artykuły prasowe, relacje radiowe, telewizyjne).</p>
23.		<p>Współpraca z lokalnymi medium w zakresie kształtowania pozytywnych postaw wobec osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych</p>

Prognoza zmian:

Wdrożenie celu strategicznego będzie skutkowało :

1. Zwiększeniem udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym,
2. Umożliwieniem osobom starszym i niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym,
3. Podniesieniem jakości świadczonych usług dla osób starszych i niepełnosprawnych,
4. Podniesienia jakości funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania,
5. Rozszerzeniem współpracy instytucji i organizacji działających w zakresie pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym,
6. Zwiększeniem liczby osób usprawnionych i zatrudnionych.

5. Pomoc na rzecz ofiar przemocy w rodzinie

5.1 Cel strategiczny: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w ramach działającego systemu oraz zwiększenie dostępnosci i skutecznosci pomocy dla rodzin, w których stosowana jest przemoc

5.2 Cele operacyjne:

1. Zintegrowanie działań wszystkich instytucji i organizacji działających na terenie Nowego Targu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej ofiarom przemocy w rodzinie.
3. Pomoc dzieciom jako szczególnej grupie ofiar przemocy domowej.
4. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z tym problemem

Lp.	ZADANIA	ODPOWIEDZI ALNI ZA REALIZACJE	NAKŁADY	WSKAŹNIKI
1.	Systematyczna edukacja środowiska lokalnego, ukierunkowana na zniwelowanie mitów i stereotypów dotyczących przemocy między innymi poprzez zamieszczanie informacji na stronach internetowych Urzędu Miasta i Ośrodku Pomocy Społecznej oraz systematyczne aktualizowanie zamieszczonych tam informacji.	UM, OPS,	budżet gminy, aktualizacji na stronach internetowych OPS i UM	liczba artykułów i informacji opublikowanych na stronach, liczba aktualizacji na stronach internetowych OPS i UM Ośrodek aktualizuje informacje dot. możliwości uzyskania pomocy społecznej na stronie www.ops.nowytarg.pl , www.um.nowytarg.pl .
2.	Rozpowszechnianie podstawowej wiedzy na temat przemocy w rodzinie poprzez udostępnienie zbiorów bibliotecznych i czasopism zgromadzonych w Ośrodku Pomocy Społecznej; aktualizację stron internetowych UM i OPS.	UM, OPS,	budżet gminy	liczba osób korzystających z zbiorów. Liczba aktualizacji Ośrodek aktualizuje informacje dot. możliwości uzyskania pomocy społecznej na stronie www.um.nowytarg.pl , www.ops.nowytarg.pl .
3.	Edukacja na temat zjawiska przemocy poprzez działania informacyjne w lokalnych mediach (prasa, telewizja, internet).	OPS,	budżet gminy, źródła zewnętrzne	liczba opublikowanych artykułów, publikacji, reportaży, wywiadów, itp. W ramach prowadzenia kampanii edukacyjnej w miejscowych mass mediach przekazywano informacje o działaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie (artykuły prasowe, relacje radiowe, telewizyjne, strona www.nowytarg.pl , www.ops.nowytarg.pl). Ścisłe współpracowano z lokalnymi dziennikami

				internetowymi.
4.	Współpraca pomiędzy organami samorządu terytorialnego a kościołami lub związkami wyznaniowymi na danym terenie, w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie w ramach działania poradni prowadzonych przez kościoły lub związki wyznaniowe lub do programów nauk przedmałeńskich	UM, OPS, podmioty ekonomii społecznej, parafie	budżet gminy, liczba partnerów współpracy zewnętrzne	Liczba partnerów – 4 (parafie – poradnie małeńskie, UM, OPS).
5.	Podnoszenie wiedzy i kwalifikacji przedstawicieli różnych grup zawodowych (m. in. lekarzy pierwszego kontaktu) mających kontakt z problematyką przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez organizowanie spotkań, wymiany dobrych praktyk, szkoleń z udziałem profesjonalistów w tej dziedzinie.	UM, OPS, PCPR, ośrodki zdrowia	budżet gminy, liczba osób przeszkołonych liczba odbytych szkoleń, liczba odbytych szkoleń,	Superwizja dla członków Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie – 13 osób. Warsztaty grupowe dla członków grup roboczych – 7 osób. Cykl spotkań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie z sędzią Anną Marią Wesołowską dla dzieci i młodzieży z klas 5 – 7 szkół podstawowych oraz gimnazjów, dla osób pracujących z dziećmi i młodzieżą – pracowników socjalnych, przedstawicieli osiąt, służby zdrowia, policji, kuratorów oraz dla mieszkańców miasta. Liczba przeszkołonych specjalistów – 42 osoby.
6.	Uczestnictwo w programach i kampaniach społecznych przeciwdziałania przemocy domowej.	UM, OPS, placówki oświatowe	budżet gminy, liczba kampanii społecznych	1. Realizacja projektu socjalnego – kampanii społecznej pn. "Zawalcz o rodzinę, którą małej Twoje dziecko" połączonej z konkursem plastycznym pn. "Mój wymarzony dzień z rodziną" ogłoszonym w Szkolah Podstawowych, mający na celu uświadomić i dać chwilę zastanowienia dzisiejszym

			rodzinom (rodzicom), nad tym czego tak naprawdę potrzebują ich dzieci.
		2.	Udział w XVI Małopolskiej Konferencji pn. „Pomoc osobie stosującej przemoc – pomocą dla całej rodziny”,
		3.	Udział w konferencji profilaktycznej „Bezpieczeństwo w dzia³aniu”, której celem było poszerzenie wiedzy i umiejętności z zakresu przeciwdzia³ania przyczynom przestępcości,
		4.	Udział w konferencji naukowej i szkoleniu profilaktycznym „Przeciwdziałanie przyczynom przestępcości”
		5.	Ogólnoszkoñowa i ogólnopolska „Kampania 19 dni przeciwko przemocy wobec dzieci i młodzieży”,
		6.	Kampania „Zachowaj Trzezy Umysl”, program profilaktyczny: III Elementarz czyli program 7 kroków,
		7.	spektakl „Wspomnienia narkomanki” , zajęcia profilaktyczne z zakresu zagrożeñ i skutków wynikających z siegania po środki psychoaktywne oraz w zakresie cyberprzemocy.
		8.	Liczba spotkań pracowników, mające na celu omawianie trudnych przypadków i sposobu radzenia sobie z nimi – 2, dla członków Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie – 13 osób, Coaching pracowników socjalnych w ramach projektu "Kooperacje 3D" - 2 osoby.
		9.	W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzą przedstawiciele:
7.	UM, OPS, realizatorzy Miejskiego Programu Przeciwdzia³ania Przemocy w Rodzinie	liczba osób objętych wsparciem	UM, OPS, realizatorzy Miejskiego Programu Przeciwdzia³ania Przemocy w Rodzinie
8.	Zintegrowanie działañ w ramach przeciwdzia³ania przemocy poprzez wspólną jednostkę pomocy	liczba zaangażowanych	KPP, Sad bez nakładów

		partnerów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Targu, 2. Miejskiej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 3. Komendy Powiatowej Policji w Nowym Targu, 4. oświaty, 5. służby zdrowia, 6. organizacji pozarządowych, 7. kuratorzy. <p>Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie integruje i koordynuje działania podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Rozszerzono współpracę z Komendą Powiatową Policji, Sądem i innymi służbami w Nowym Targu, szczególnie w zakresie procedury Niebieskiej Karty.</p>
			<ol style="list-style-type: none"> 1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Targu, 2. Miejska Komisja Profilaktyki Problemów Alkoholowych, 3. Komenda Powiatowa Policji w Nowym Targu, 4. Oświata – pedagogzy, wychowawcy, 5. Ochrona zdrowia – lekarze POZ, pielęgniarski środowiskowe, 6. Organizacje pozarządowe (NKA „Rodzina”, PKPS), 7. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Targu, 8. Sąd Rejonowy w Nowym Targu i Kuratorzy.
9.	UM, OPS, podmioty ekonomiczne, społeczne, parafie, związki wyznaniowe	liczba zaangażowanych partnerów	Ścisła współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i związkami wyznaniowymi zajmującymi się problemem przeciwdziałania przemocy w rodzinie na szczeblu miasta, powiatu, województwa oraz ogólnopolskim.

10.	Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego i socjalnego dla ofiar przemocy w Punkcie Informacji i Wsparcia dla Osób Uwikłanych w Przemoc przy Ośrodku Pomocy Społecznej, Poradni dla Osób Uzależnionych i organizacjach pozarządowych.	OPS, UM, podmioty ekonomicznej społecznej	buget gminy, źródła zewnętrzne	liczba osób korzystających z porad	W Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowym Targu działa Punkt Informacji i Wsparcia dla Osób Uwikłanych w Przemoc (poradnictwo prawny, psychologiczny i socjalnym). Z poradnictwa specjalistycznego w zakresie przemocy skorzystało 29 osób.
11.	Prowadzenie spotkań grupowych o charakterze: warsztatów, grup terapeutycznych i grup wsparcia, innych zajęć kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie m.in. podstaw prawnych, zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie, obrony fizycznej, radzenia sobie z emocjami.	OPS	buget gminy, źródła zewnętrzne	liczba spotkań liczb osób objętych wsparciem	W roku sprawozdawczym nie było chętnych osób do utworzenia grupy wsparcia.
12.	Realizowanie procedury „Niebieskiej Karty”	OPS, MKPiRPA, placówki oświatowe, placówki medyczne, KPP	bez nakładów	liczba założonych „Niebieskich Kart”	Załóżono 47 Niebieskich Kart, w tym: 46 przez Policję, 1 przez inną instytucję.
13.	Doskonalenie form działania interdysecyplinarnego zespołu ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie;	OPS, UM	buget gminy	liczba spotkań zespołu, liczba spraw	W okresie od stycznia do grudnia 2018 r. odbyły się 4 spotkania Zespołu Interdysecyplinarnego. Liczba powołanych grup roboczych – 44, Liczba formularzy NK wypełnionych w latach poprzednich i kontynuowanych w 2018 r. – 26, Liczba formularzy NK wypełnionych w 2018 r. – 47, Liczba rodzin objętych działaniami ZI w 2018 r. – 70.
14.	Pomoc w uzyskaniu osobie dotkniętej przemocą w rodzinie miejsca całodobowego w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej.	OPS, podmioty ekonomii	buget gminy, źródła zewnętrzne	liczba skierowanych osób	W roku sprawozdawczym nie kierowano do OIK. Podjęto współpracę z Tatrzańskim Ośrodkiem

	Współpraca z Powiatowym Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej.	społecznej			Interwencji Kryzysowej, który udzielił wsparcia i pomocy 5 osobom z terenu Gminy Miasta Nowy Targ.
15.	Motywowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjno –edukacyjnym dla sprawców przemocy.	OPS	budżet gminy, źródła zewnętrzne	liczba sprawców objętych programem	W Programie Korekcyjno-Edukacyjnym wzięła udział 1 osoba.
16.	Realizacja zadań Miejskiego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Nowy Targ	UM, OPS, podmioty ekonomii społecznej, instytucje	budżet gminy, źródła zewnętrzne	liczba podjętych inicjatyw; efekty monitoringu systemu	Program podlega ewaluacji w oparciu o dane zebrane przez Zespół Interdyscyplinarny w Nowym Targu podczas monitoringu oraz sprawozdawczość. Podstawowymi wskaźnikami służącyymi do ewaluacji programu jest liczba Niebieskich Kart, ilość interwencji, udzielonych porad, konsultacji, ilość i rodzaj przeprowadzonych działań profilaktycznych i edukacyjnych.
17.	Organizowanie grup wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc (sprawców i doznających przemocy) – w miarę potrzeb.	OPS, UM	budżet gminy, źródła zewnętrzne	liczba grup, liczba osób w grupach	W roku 2018 r. nie zgłoszono potrzeb w zakresie utworzenia „grupy wsparcia”.
18.	Podjęcie działań zmierzających do zapewnienia lokalni socjalnych, mieszkańców chronionego dla osób wychodzących z przemocy.	OPS, UM	budżet gminy	liczba mieszkańców, liczba rodzin korzystających	Na terenie Gminy Miasta Nowy Targ nie ma mieszkańców chronionego lub całodobowej placówki wsparcia, gdzie można zaproponować schronienie ofiarom przemocy, dlatego członkowie grup roboczych proponują zamiejscowe ośrodki wsparcia. W 2018 r. pomocy w formie mieszkaniach chronionego z powodu występującej przemocy nie udzielono.
19.	Edukacja dzieci i młodzieży na terenie szkół w zakresie radzenia sobie w sytuacjach trudnych, związanych z przemocą zarówno w środowisku rodzinnym jak i poza nim, ze szczególnym naciskiem na sposoby radzenia sobie ze stresem i agresją.	UM, placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	budżet gminy,	Liczba projektów edukacyjnych	Liczba projektów – 10, 1) program profilaktyki zintegrowanej „Archipelag Skarbów”, 2) „III Elementarz czyli Program Siedmiu Kroków”, 3) program profilaktyki uzależnień w formie koncertu pn. „Szkoła wolna od uzależnień

				<p>- Złe wpływy”,</p> <p>4) program, „Bezpieczeństwo w Internecie”,</p> <p>5) Kampania „19 dni przeciw przemocy dzieci i młodzieży”,</p> <p>6) spektakl „Wsparcia narkomanki”,</p> <p>7) kampania „Zachowaj trzeźwy umysł”, adresowana do uczniów szkół podstawowych i gimnazjów,</p> <p>8) spektakle profilaktyczne pt.: „Zasady prawidłowej komunikacji”,</p> <p>9) projekt socjalny „Zawalcz o rodzinę, którą maluje Twoje dziecko”</p> <p>10) Spotkanie profilaktyczno – edukacyjne z sędzią Anną Marią Wesolowską</p> <p>11) coroczne Festyny Rodzinne przy nowotarskich szkołach i lokalnych parafiach, organizacja Dnia dziecka.</p>
20.	Udzielanie dzieciom z rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy domowej pomocy socjoterapeutycznej na bazie istniejących przy szkołach świątecznych i placówce wsparcia dziennego. Udzierlanie dzieciom i młodzieży zagrożonej tym problemem pomocy psychologicznej.	UM, placówki oświatowe, podmioty ekonomii społecznej, parafie	liczba uczestników zajęć; liczba konsultacji psychologicznych;	We wszystkich szkołach podstawowych i gimnazjach odbywają się zajęcia w ramach świątecznych profilaktyczno – wychowawczych na bazie, których na bieżąco jest świadczona pomoc i wsparcie dzieciom uwikłanym w przemoc domową.
21.	Rozwijaj i wzbogacanie istniejących programów profilaktycznych i edukacyjnych mających na celu przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (spotkania rodzinne, pikniki rodzinne, kampanie, projekty).	UM, placówki oświatowe, podmioty ekonomii społecznej	liczba wydarzeń	<p>Liczba wydarzeń – 10:</p> <p>1) spektakle profilaktyczne w Szkole Podstawowej Nr 1 „Przyszłość” oraz „Moje hobby”,</p> <p>2) „Dzień Dziecka” w Parku Miejskim.</p> <p>3) festyn z okazji „Dnia Dziecka” przy Kościele ŚW. Katarzyny,</p> <p>4) „Dnia Dziecka” dla dzieci ze Związku Niewidomych,</p> <p>5) Festyn Rodzinny, zorganizowany przez Szkołę Podstawową Nr 11 oraz Gimnazjum</p>

		Nr 2,
		6) Festyn Rodzinny pod hasłem „Zachowaj trzeźwy umysł tato”, organizowany przez Szkołę Podstawową nr 6,
		7) Festyn rodzinny zorganizowany przy Szkole Podstawowej Nr 2,
		8) Festyn rodzinny zorganizowany przy Szkole Podstawowej Nr 4,
		9) program profilaktyczny dla instruktorów i kursantów prawa jazdy pod tytułem: „Szkoła trzeźwych kierowców”;
		10) Kampania „Powstrzymaj pijanego kierowcę”.
		Opracowane plakaty i ulotki z informacjami teleadresowymi o instytucjach świadczących pomoc osobom doznającym przemocy, są rozprowadzane przez pracowników socjalnych w trakcie przeprowadzania wywiadów średowiskowych oraz przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji podczas interwencji. Dodatkowo ulotki i plakaty rozprowadzone zostały do instytucji publicznych funkcjonujących na terenie miasta (szpital, Urząd Miasta, szkoły, przedszkola, przychodnie, Sad Rejonowy itp.).
		Liczba ulotek i plakatów – 500
		Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Targu na bieżąco aktualizuje informacje dot. możliwości uzyskania pomocy społecznej na swojej stronie internetowej www.ops.nowytag.pl .
		W ramach prowadzenia kampanii edukacyjnej w miejscowych mass mediach przekazywano informacje o działaniach na rzecz profilaktyki i rozwijania problemów alkoholowych, narkomanii, przeciwdziałania przemocy w rodzinie (artykuły prasowe, relacje radiowe, telewizyjne, strona
22.	UM, OPS, PCPR	Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.
23.	UM, OPS,	Opracowanie i dystrybucja ulotki i plakatu zawierających telefony i adresy instytucji świadczących pomoc na rzecz ofiar przemocy w rodzinie; aktualizacja istniejącej w miejskim portalu strony internetowej
24.	UM, OPS partnerzy: lokalne media	Poprawa świadomości mieszkańców o problemie przemocy domowej; współpraca z lokalnymi medium w zakresie informowania o działalności lokalnej koalicji przeciwdziałania przemocy domowej

				www.ops.nowyptarg.pl). Ścisłe współpracowano z „Dziennikiem Polskim”, „Dziennikiem Polska Gazeta Krakowska”, „Tygodnikiem Podhalańskim”, „Głosem Podhalańskim”, miesięcznikiem Parafii św. Jana Pawła II, „Opoka”, miesięcznikiem Parafii NSPJ „Głos Serca”, Radiem „Alex”, „Radiem Kraków”, Nowotarską Telewizją Kablową, lokalnymi dziennikami internetowymi. Kontynuowano współpracę ze Stowarzyszeniem Dziennikarzy i Producentów Radiowych, realizującym kampanię Zachowaj Trzeźwy Umysł, w wyniku której regularnie ukazywały się informacje o działaniach podejmowanych przez miasto, w portalu internetowym www.trzezwymysl.pl .
--	--	--	--	---

Prognoza zmian:

Wdrożenie celu strategicznego będzie skutkowało:

1. Zmniejszeniem skali przemocy domowej.
2. Podniesieniem świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z tym problemem.
3. Zmianą pojmowania przez społeczeństwo zjawiska przemocy w rodzinie.
4. Zwiększeniem społecznego zaangażowania w przeciwdziałanie przemocy domowej.
5. Wzrostem liczby osób zgłaszających się po pomoc do różnych służb działających w środowisku lokalnym.
6. Wzrostem zaufania społecznego do Policji i innych służb działających na rzecz osób uwiklanych w przemoc.

6. Rozwiązywanie Problemów Uzależnień

6.1 Cel strategiczny: Efektywne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii

6.2 Cele operacyjne:

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych i narkomanii.
2. Ograniczenie używania alkoholu i narkotyków oraz związanych z tym problemów.
3. Doskonalenie metod i zwijększanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.
4. Zwiększenie dostępności i skuteczności terapii dla uzależnionych i ich rodzin.
5. Zapobieganie skutkom nadużywania przez dzieci i młodzież alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz minimalizowanie skali tego zjawiska.

W zakresie przeciwdziałania uzależnieniom informację z realizacji rocznego programu składa

Radzie Miasta Nowy Targ przedstawiciel Burmistrza Miasta.

Lp.	ZADANIA	ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ	NAKŁADY	WSKAŹNIKI
1.	Realizacja i wdrażanie programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania uzależniom (III Elementarz, NOE, Archipelag Skarbów i in.) Organizacja przedsięwzięć (masowych) dla dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki informacyjno – edukacyjnej w formie festynów rodzinnych, trzeźwościowych, koncertów, dyskotek, zawodów sportowych mających charakter promocji zdrowego trybu życia	UM, partnerzy: placówki oświatowe	bużet gminy	Ilość programów; Ilość osób biorących udział w programach Ilość wsparczych inicjatyw;

3.	Organizowanie wypoczynku zimowego i letniego (zimowiska, półkolonie, kolonie) dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	UM, OPS, MKPiRPA, partnerzy: placówki oświatowe, parafie, podmioty ekonomii społecznej	budżet gminy	liczba zorganizowanych półkolonii; liczba uczestników; wysokość środków;
4.	Współpraca z Miejskim Ośrodkiem Kultury w Nowym Targu i organizacjami pozarządowymi w zakresie organizacji dzieciom i młodzieży czasu wolnego, dofinansowanie zakupów i wydatków związanych z realizacją programów adresowanych do dzieci i młodzieży. Organizacja czasu wolnego w okresach przerw w nauce w ramach akcji „Zima w mieście”, „Lat w mieście”.	UM, MOK, parafie, podmioty ekonomii społecznej	budżet gminy	Liczba wspartych inicjatyw; Liczba podpisanych umów; wysokość wydatkowanych środków;
5.	Organizowanie lokalnych kampanii profilaktycznych, udział w kampaniach ogólnopolskich („Zachowaj Trzeży Umysł”, „No promil-no problem”, „Postaw na rodzinę” i in.).	UM, MKPiRPA, partnerzy: placówki oświatowe, podmioty ekonomii społecznej	budżet gminy	Liczba realizowanych kampanii; wysokość środków;
6.	Organizowanie zajęć prowadzonych przez trenerów osiedlowych, których zadaniem jest praca z dziećmi w zakresie realizacji zajęć sportowo-rekreacyjnych na nowotarskich osiedlach. Organizacja walkacyjnych turniejów sportowych.	UM, MKPiRPA, placówki oświatowe, podmioty ekonomii społecznej	budżet gminy	liczba trenerów; liczba osiedli, na których są prowadzone zajęcia; liczba dzieci uczestniczących w zajęciach; wysokość środków;
7.	Wspomaganie organizacyjno – finansowe działalności szkół, przedszkoli, uczniowskich klubów sportowych, klubów i stowarzyszeń sportowych, turystycznych, innych stowarzyszeń, imprez kulturalnych adresowanych do dzieci i młodzieży nowotarskiej mających charakter promocji trybu życia bez używek	UM, partnerzy: placówki oświatowe, podmioty ekonomii społecznej	budżet gminy	Liczba wspartych inicjatyw; wysokość przekazanych środków;
8.	Realizacja programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania narkomanii i nadużywaniu innych substancji psychoaktywnych w tym programu edukacyjno - informacyjnego dla uczniów pierwszych klas gimnazjów	UM, MKPiRPA, placówki oświatowe	budżet gminy	liczba klas objętych programem;
9.	Podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym dla nauczycieli i rodziców, którymi celem jest wspieranie	UM, MKPiRPA, placówki oświatowe	budżet gminy	liczba wywiadówek profilaktycznych; liczba szkoleń i warsztatów;

	absyntencji dzieci (warsztaty dla nauczycieli i rodziców, realizacja treści profilaktycznych podczas szkolnych wywiadów w szczególności w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i markomani). 10. Realizacja kampanii edukacyjnej dla kursantów prawa jazdy, mającej na celu przeciwdziałanie prowadzeniu pojazdów mechanicznych pod wpływem alkoholu pn. „Szkoła Trzeźwych Kierowców”.	UM, MKPiRPA, partnerzy: Policja, Rada Programowa „Bezpieczne Miasto”, Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu	liczba osób uczestniczących w szkoleniach;
11.	Prowadzenie i aktualizacja strony internetowej o tematyce przeciwdziałania uzależnieniom	UM, MKPiRPA	bez nakładów
12	Prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania zjawisku spożywania alkoholu w okresie ciąży.	UM, MKPiRPA, OPS podmioty ekonomii społecznej, parafie	budżet gminy
13.	Prowadzenie kampanii edukacyjnej w mediach	UM, partnerzy: mass media	liczba artykułów, audycji;
14.	Przygotowanie i zakup materiałów edukacyjnych na potrzeby promocji zdrowia i profilaktyki w tym ulotek, broszur, plakatów	UM, MKPiRPA	budżet gminy
II.			liczba materiałów edukacyjnych;
1.	Współpraca z innymi jednostkami samorządu i służbą zdrowia w zakresie rozszerzania oferty Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu Podhalańskiego Szpitala Specjalistycznego im. Jana Pawła II świadczącej pomoc terapeutyczną, psychologiczną, lekarską. Finansowanie dodatkowych dyżurów psychologicznych w zakresie pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom.	UM, partnerzy: szpital,	liczba zrealizowanych programów; wysokość przekazanych środków;
2.	Rozszerzanie oferty dla osób uzależnionych i ich rodzin.	UM, MKPiRPA	liczba dyżurów; liczba udzielonych porad; wysokość środków;
3.	Współpraca z Oddziałem Leczenia Uzależnień	UM, MKPiRPA, szpital	liczba zrealizowanych programów;

	Podhaliańskiego Szpitala Specjalistycznego im. Jana Pawła II w Nowym Targu m. in. w zakresie dofinansowania dodatkowych, ponadstandardowych zajęć dla osób uzależnionych i ich rodzin		liczba pacjentów z terenu miasta Nowy Targ
4.	Finansowanie działalności punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od narkotyków i ich rodzin	UM, szpital budżet gminy	liczba udzielonych porad; liczba osób które skorzystały z pomocy punktu; liczba osób skierowanych na leczenie stacjonarne;
5.	Pomoc finansowa dla stowarzyszeń w celu utrzymania różnych form oddziaływań terapeutycznych	UM, MKPiRPA, organizacje pozarządowe budżet gminy	liczba dofinansowanych inicjatyw; liczba uczestników programów;
6.	Kontynuowanie badań w zakresie monitorowania problemów alkoholowych i innych zagrożeń społecznych na terenie Nowego Targu	UM, MKPiRPA budżet gminy	raport o stanie zagrożenia problemami społecznymi
III.			
1.	Dostarczanie pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu na bazie świąteczno – wychowawczych działań na terenie wszystkich szkół podstawowych i gimnazjów.	UM, szkoły podstawowe i gimnazja budżet gminy	liczba świąteczno – wychowawczych działań na terenie wszystkich szkół podstawowych i gimnazjów; liczba szkół realizujących zajęcia; wysokość środków
2.	Zlecanie w formie otwartego konkursu ofert prowadzenia świątecznych średowiskowych typu wsparcia dziennego	UM, parafie, podmioty ekonomii społecznej budżet gminy	liczba świątecznych średowiskowych typu wsparcia dziennego; liczba świątecznych działań na terenie wszystkich szkół podstawowych i gimnazjów;
3.	Współorganizacja z OPS, PKPS i innymi organizacjami pomocy dla rodzin alkoholowych w zakresie poprawy warunków materialnych, wyżywienia, pomocy psychospołecznej.	UM, partnerzy: OPS, PKPS, podmioty ekonomii społecznej budżet gminy	liczba osób objętych pomocą;
4.	Udzierlanie pomocy prawnej rodzinom uzależnionych od alkoholu, a w szczególności dla ofiar przemocy w rodzinie. Finansowanie dyżurów prawnika udzielającego porad w zakresie prawa rodzinnego.	UM, MKPiRPA, podmioty ekonomii społecznej budżet gminy	liczba udzielonych porad
5.	Pomoc dla rodzin zagrożonych alkoholizmem i przemocą w rodzinie poprzez umożliwienie uczestnictwa	UM, MKPiRPA, szpital, podmioty ekonomii społecznej budżet gminy	liczba grup terapeutycznych;

	w prowadzonych na terenie miasta grupach terapeutycznych.			
IV.				
1.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych działających w zakresie profilaktyki i pracy z grupami ryzyka, przemocy w rodzinie, rehabilitacji osób uzależnionych i współuzależnionych i trybie otwartych konkursów ofert na realizację zadań wizasnych miasta.	UM, partnerzy: miejscowości parafie, podmioty ekonomii społecznej	budget gminy	liczba wspartych organizacji; liczba dotowanych projektów; wysokość środków;
2.	Współpraca z organizacjami i jednostkami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych.	UM, partnerzy: parafie, służba zdrowia, Policja, wymiar sprawiedliwości, podmioty ekonomii społecznej	budget gminy	liczba zrealizowanych zadań;
3.	Prowadzenie sportowych zajęć pozalekcyjnych, prowadzenie zajęć sportowych na terenie szkół, a także wykorzystanie w tym celu bazy w znajdującej się dyspozycji klubów i stowarzyszeń sportowych oraz obiektów miejskich.	UM, podmioty ekonomii społecznej	budget gminy	liczba zrealizowanych zadań; wysokość środków
4.	Udostępnianie możliwości do prowadzenia zdrowego trybu życia, tworzenie i doposażanie miejsc do zabawy, rekreacji i wypoczynku bez alkoholu.	UM,	budget gminy	liczba nowych miejsc; liczba doposażonych placów zabaw, boisk itp.
5.	Zabezpieczenie organizacyjno – finansowe warunków działalności Miejskiej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	UM	budget gminy	liczba wystosowanych wezwań; liczba dopuszczonych placów zabaw, boisk itp.; liczba przeprowadzonych rozmów interwencyjno-motywujących; liczba spraw skierowanych do sądu; liczba wydanych opinii w formie postanowień;
	V.			

1.	Prowadzenie kontroli punktów sprzedających i podających napoje alkoholowe w zakresie przestrzegania zasad wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdzieleniu alkoholizmu oraz aktów prawa miejscowego dotyczących w szczególności zakazu sprzedawania alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym oraz reklamy alkoholu.	UM, MKPiRPA partnerzy: policja,	budżet gminy	liczba przeprowadzonych kontroli na których liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż alkoholu w związku z naruszeniem prawa
2.	Przeprowadzania przez Miejską Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych kontroli wstępnych wraz z krótką formą szkolenia dla właścicieli nowych podmiotów, starających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.	MKPiRPA	bez nakładów	liczba przeprowadzonych kontroli wstępnych
3.	Prowadzenie regionalnej kampanii edukacyjnej wśród sprzedawców napojów alkoholowych, prowadzenie szkoleń tematycznych dla sprzedawców w zakresie przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim.	UM, MKPiRPA	budżet gminy	liczba przeprowadzonych szkoleń sprzedawców alkoholu;
4.	Podejmowanie interwencji w przypadku złamania zakazów reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim	UM, MKPiRPA, partnerzy: policja,	budżet gminy	liczba stwierdzonych naruszeń prawa;

DYREKTOR
Ośrodek Pomocy Społecznej
w Nowym Targu
Agnieszka Barzlińska
mgr Agnieszka Barzlińska